

Abstract

‘What is the educational purpose of problem-oriented project-based learning?’

Reading the discursive construction of the educational aims and purposes of problem-oriented project-based learning in textual introductions from 1974-2018

Working from the assumption that education always involves normative matters of values and direction, this thesis is motivated by the question: What is the educational purpose of problem-oriented project-based learning? Lately, the answer to this question has either pointed self-evidently to ‘learning’, ‘qualification’ and ‘solving problems in the real world’, or it has been articulated through a marketised lingo that promises any outcome imagined to be wanted by students or policy-makers. This situation can be seen as part of the so-called knowledge (and learning) economy which dominates the global landscape of higher education and sees educational value mainly in terms of economic growth. Combined with a dominant logic of utility, it has become difficult to think of university education as (also) an end in itself. In this context, the thesis critically investigates how educational aims and purpose of problem-oriented project-based learning are formulated over time (in a Danish context). Such a study can illuminate the emergence of the current discourses and open up the stagnant discussion of the purposes of higher education.

In contemporary literature, ‘Problem-oriented project-based learning’, or ‘PPL’ as it called, is presented as a cutting-edge pedagogical concept that through principles such as problem-orientation, project work, participant-directed learning and interdisciplinarity provides students with the 21st century skills needed to succeed in life and work. ‘PPL’ is presented as a ‘reform pedagogy’ that arose after the student-rebellion of 1968 at the Danish reform universities in Roskilde and Aalborg in the early 1970s. There are few comprehensive research studies of ‘PPL’ and a particular lack of theoretically and empirically based studies that inquire *critically* into the emergence and pedagogical-theoretical inheritances of PPL. Answering such a call, this study sets out to challenge the dominant and take-for-granted truths of PPL as they are produced in, and by, significant texts. The investigation traces the emergence and change of the educational purposes of PPL over time from the 1970s until today to learn whether it is possible to think differently of what PPL is *for* as a form of education. Working from a poststructuralist discourse theory (Maclure 2003) and a genealogical perspective of history (Foucault 1977), ‘problem-oriented project-based learning’ (PPL) is conceptualised as a historicised construct, which is constantly stabilised contingent on time, space and perspective (as e.g. ‘project work’ or ‘project pedagogy’). As such, the truths told of PPL, and what this approach to education is *for*, are constructed in certain ways as temporary effects of discursive struggles for dominance. The task here is to show these contingent struggles. Prompted by the contingency of ‘PPL’ and an interest in central truth-producing textual introductions to this approach, the primary research question is: what are the *continuities* and *discontinuities*

of the educational aims and purposes of PPL as seen in textual introductions from 1974-2018? Secondly, the study asks *how* the aims and purposes are constructed in the truth-producing work of the texts. A third research interest is to inquire into the ways in which PPL has been constructed as a ‘university pedagogy’.

To address these research questions, the investigation employs a detailed discourse-oriented reading of ten textual introductions that have been ‘used’ to teach and argue for PPL from the 1974 until 2018. The assemblage of texts include PPL-introductions from the centralised figure, Danish educator Knud Illeris. The sustained and detailed examination of how these significant texts discursively construct PPL is a major contribution to the field of PPL-studies. Through analytical strategies inspired by Clare Hemmings (2011) and Maggie Maclure (2003), the texts are read in detail for their intelligibility, citation practices, temporal constructions and affective positionings of first and other. The analysis is divided into individual readings of each texts allowing for detail, nuances and complexity, which is followed by a cross-reading that lays out how discourses have constituted the educational aims and purposes over time.

The cross-reading identifies five intertwined responses, or justifications, to the question of what PPL education aims at: *qualification*, the *development of competencies*, *learning*, *academic knowledge acquisition* (‘erkendelse’) and *social critique*. As a dominant and continuous purpose of PPL, *qualification* figures as an inherent purpose to PPL which is legitimised through its development of useable skills for the labour market. The formulations of ‘qualification’ changed and intensified from the 1990s and onwards with an emerging *competency discourse* that constructs PPL almost exclusively in terms of commodified personal, social and academic outcomes for not just the labour market, but for all parts of life. Intertwined with ‘qualification’ is the justification that PPL is a progressive *form of learning*. This was central to the early formulations in the 1970s emphasising PPL as excellent for ‘motivation’ and ‘accommodative learning’ drawing on cognitive psychology, notably the psychologist J. Piaget. ‘Learning’ later proliferated as the natural language of PPL and made it into the name ‘PPL’ in 2015 as ‘problem-oriented project *learning*’. At the same time, ‘learning’ became an increasingly un-theorised and self-evident aim of PPL that after the 1980s went from being a means for societal emancipation, to acting as an end in itself. As PPL became part of the learnification of education in the 1990s, the individual student was put at the centre of PPL. Combined with the university imperative ‘responsibility for one’s own learning’, the student became *responsible* for its own success and failure, while the role of the teacher was toned down. In somewhat opposition to ‘learning’, and in some instances also ‘qualification’, the analysis identifies the formulation of PPL as an *scientific research method* for pursuing knowledge. Posed through the aim of ‘knowledge acquisition’ (‘erkendelse’), this aim is marginalised and underdeveloped in the dominant

constructions of PPL. This reads as an effect of the inheritance as a *progressive* form of education sceptical of matters associated with ‘the traditional’ university which is cast as insular, bourgeois and outdated. The principles of ‘problem-orientation’ and ‘interdisciplinarity’ arose as responses to ‘the university’, but were not developed much theoretically due to certain anti-university, and anti-Bildung, discourses. The final justification for PPL, ‘social critique’, is entangled with the other responses in complex and situated ways. Social critique in the form of ‘Fagkritik’ (disciplinary critique) directs itself both towards bourgeois Wissenschaft as well as towards society with action-oriented ‘research for the (oppressed) people’. Social critique emerged into the construction of PPL through various Marxist articulations in the 1970s and 1980s, simultaneously critiquing and adhering to ‘qualification’, but (especially in its more radical forms) being a counter-discourse to ‘learning’ and ‘personal development’ as ends of education. The Marxist focus on ‘the social’ continued as a central virtue in dominant truth-telling of PPL, but after the 1980s this was no longer articulated from a Marxist perspective. ‘Marx’ was *erased* in the later formulations of PPL, both as a present and historical influence. This led to narratives of loss in some texts that had increasing difficulties of orientation for the otherwise centralised concepts in PPL of ‘social relevance’ and ‘critique’. After the demise of university Marxism, the direction of PPL has predominantly been dictated by knowledge economy and competency discourses.

The final chapter of the thesis discusses the insights from the discourse analysis of PPL in relation to the current deadlock situation for openly debating the multiple purposes of higher education as more than qualification for the knowledge economy. It asks how PPL is a university pedagogy. The discussion, drawing in philosophical studies on the university and its pedagogy, points to re-introducing and substantiating the position of ‘the teacher-scholar’ as part of deliberating on relational pedagogical matters (ends, means, subjects, content), and to engage seriously with the idea of ‘the university’ beyond dichotomies of ‘new’ and ‘traditional’. One fruitful perspective to (re)introduce for PPL is the neo-Humboldtian view of the university as an academic community and ecology of study. Finally, the study of PPL shows a need for including substantive pedagogical and philosophical perspectives in future reformulations of PPL including a language for education as valuable in itself. Such attentions are paramount in present and future reconstructions of PPL as a *university pedagogy* worthy of its name.

Dansk resumé

'Hvad er det pædagogiske formål med problemorienteret projektbaseret læring?'

Læsninger af den diskursive konstruktion af de pædagogiske mål og formål med problemorienteret projektbaseret læring i tekstintroduktioner fra 1974-2018

Med udgangspunktet at pædagogik og uddannelse altid indebærer normative spørgsmål om værdier og retning, indleder denne afhandling med spørgsmålet: Hvad er det pædagogiske formål med problemorienteret projektbaseret læring? I de senere år har svarene på dette spørgsmål enten været 'læring', 'kvalificering' og 'løsning af problemer i den virkelige verden'. Samtidig er projektbaseret læring i stigende grad artikulere gennem et reklamesprog, der lover ethvert tænkeligt uddannelsesudbytte for at tilfredsstille forestillede behov hos studerende og politikere. Denne situation kan ses som en del af den såkaldte videns- og læringsøkonomi, der dominerer det globale syn på videregående uddannelser. Dette perspektiv ser primært uddannelsers værdi målt i økonomisk vækst og kombineret med en udbredt nytte-logik, er det blevet svært at forestille sig argumenter for universitetsuddannelse, der overskrider kravet om 'anvendelighed'. I en sådan kontekst spørger denne afhandling, hvordan de pædagogiske mål og formål for problemorienteret projektbaseret læring er blevet formuleret over tid (i en dansk kontekst). Dette studie kan være med til at (gen)åbne den fastgroede diskussion om universiteternes pædagogiske formål.

I uddannelseslitteraturen bliver 'problemorienteret projektlæring', der forkortes 'PPL', præsenteret som et banebrydende pædagogisk koncept. Gennem principper som problemorientering, projektarbejde, deltagerstyret læring og tværfaglighed giver PPL studerende de '21st century skills', de har brug for at klare sig godt i livet og på arbejdsmarkedet. 'PPL' bliver præsenteret som en reformpædagogik, der opstod efter studenteroprøret i 1968 på de danske reformuniversiteter i Roskilde og Aalborg i de tidlige 1970'ere. Der findes ikke ret mange større forskningsprojekter om PPL, og især ikke teoretisk og empirisk-baseret forskning, der kritisk undersøger PPL's fremkomst over tid og dens pædagogisk-teoretiske ophav. Som et svar på en sådan mangel begiver dette studie sig ud for at udfordre dominerende og selvindlysende sandheder om PPL, som de skabes i centrale tekster. Undersøgelsen sporer, hvordan PPL's pædagogiske formål er opstået og har ændret sig over tid fra 1970'erne til i dag for at se, om det er muligt at formulere andre formål, end dem, der artikuleres i dag.

Med afsæt i poststrukturalistisk diskursteori (Maclure 2003) og et genealogisk perspektiv på historie (Foucault 1977) begrebsliggøres 'problemorienteret projektbaseret læring' (PPL) som en historiseret konstruktion, der løbende stabiliseres i tid, rum og perspektiv (fx som 'projektarbejde' og 'projektpædagogik'). De formulerede sandheder om PPL, og

hvad denne pædagogiske tilgang *vil*, er konstrueret på bestemte måder som midlertidige effekter af diskursive kampe for dominans. Formålet dette projekt er at vise disse kampe. På baggrund af denne forståelse af PPL som en diskursiv konstruktion, og ud fra en interesse i de centrale 'sandhedsproducerende' tekster om PPL, stilles det første forskningsspørgsmål: hvad er de diskursive *kontinuiteter* og *brud* for de pædagogiske mål og formål med PPL set gennem tekstintroduktioner fra 1974-2018? Som relateret forskningsspørgsmål, spørges: Hvordan er disse mål og formål konstrueret i teksternes sandhedsskabende diskursarbejde? Og endelig har projektet en interesse i spørgsmålet; hvordan er PPL blevet konstrueret som universitetspædagogik?

For at svare på disse spørgsmål iværksættes en detaljeret diskurs-orienteret læsning af ti tekstintroduktioner, som er blevet brugt til at undervise i, og argumentere for, PPL fra 1974-2018. Samlingen af tekster inkluderer værker af uddannelsesforskeren Knud Illeris, der er blevet gjort til en central figur i PPL's konstruktion. En sådan vedholdende og detaljeret læsning af, hvordan disse tekster konstruerer PPL, er et væsentlig bidrag til PPL-forskningsfeltet. Teksterne udsættes for analysestrategier inspireret af Clare Hemmings (2011) og Maggie Maclure (2003), dvs. fokus er, hvordan en tekst gør sig forståelig med læseren, citationspraksisser, tidskonstruktioner og positioneringer af 'første/andet'. Analysen er delt op i først individuelle læsninger af de ti tekster, hvilket muliggør høj grad af detalje, nuancer og kompleksitet. Derefter læses teksterne på tværs for i højere grad at fokusere på, hvordan forskellige diskurser konstituerer PPL's pædagogiske mål og formål over tid.

Kryds-læsningen identificerer fem forbundne 'svar' på, eller argumentationer for, PPL og dens uddannelsesmæssige formål: *kvalificering*, *kompetencendrivning*, *læring*, *erkendelse* og *social kritik*. Et dominerende og kontinuerligt uddannelsesformål for PPL er *kvalificering*, der figurerer som et grundlæggende argument, som bygger på PPL's evne til at opbygge relevante færdigheder til brug på arbejdsmarkedet. Italesættelsen af 'kvalificering' skifter over tid, og i 1990'erne ændres dens betydning sammen med en gryende *kompetencediskurs*. Denne diskurs konstruerer PPL som en vare-producent, der fabrikkerer personlige, sociale og faglige kompetencer, som kan bruges ikke bare på arbejdsmarkedet, men i alle aspekter af livet.

Et andet centralt argument for PPL er, at det er en reformpædagogisk form for *læring*. Denne forståelse var central i de tidlige formuleringer af PPL i 1970'erne, hvor denne tilgang til uddannelse blev omtalt som en fantastisk måde at skabe motivation og akkomodativ indlæring på med grundlag i kognitiv psykologi og særligt psykologen, Piaget. 'Læring' spredte sig senere som en naturliggjort måde at omtale PPL på, og i 2015 optrådte begrebet 'problemorienteret projektlæring' for første gang. I takt med sin udbredelse blev 'læring' i stigende grad selvfølgeliggjort og ateoretisk i sine formuleringer, og fra at have været et middel for samfundsmæssig frigørelse indtil 1980'erne, optræder det nu ofte som et mål i sig selv. Da PPL blev en del af 'læringsgørelsen' ('learnification') af

uddannelse og pædagogik i 1990'erne kom den studerende i centrum. I kombination med imperativet fra universitetet om 'ansvar for egen læring' blev den studerende nu alene *ansvarlig* for sin succes og fiasko, mens lærerens ansvar gled i baggrunden. I et vist modsætningsforhold til 'læring', og i nogen grad 'kvalificering', optræder et argument om, at PPL er en bestemt tilgang til *videnskab* rettet mod *erkendelse*. Denne konstruktion af PPL er i høj grad marginaliseret og underudviklet som pædagogisk formål for PPL. En læsning af denne marginalisering kan relateres til PPL's herkomst som progressiv reformpædagogik, der var 'anti' på alt, der opfattes som 'traditionelt', og særligt universitetet, der var 'indspist', 'borgerligt' og 'bagud'. Principperne 'problemorientering' og 'tværfaglighed' opstod som modsvar på 'traditionel videnskab', men de blev ikke videre teoretiseret under de herskende anti-universitære og anti-dannelsesorienterede diskurser.

Et sidste argument for PPL, som optræder i undersøgelsen, er *social kritik*. Ligesom de andre argumenter, optræder dette i diskursive forbindelser til de andre argumentationer. Social kritik artikuleres som en 'fagkritik', der både retter sig mod den borgerlige og positivistiske videnskab, og som en aktionsforskningsstilgang, der retter sig mod frigørelsen af undertrykte samfundsgrupper. Den samfundsmæssige kritik opstår i konstruktionen af PPL gennem forskellige vægtninger af et Marxistisk perspektiv i 1970'erne og 1980'erne. Dette perspektiv både kritiserer og understøtter et pædagogisk mål om 'kvalificering', og i sine mere radikale former optræder Marxismen som en moddiskurs til uddannelsesmæssige formål som 'læring', 'personlig udvikling' og 'dannelse'. I senere formuleringer af PPL forsvandt Marx fuldstændig og efterlod mange sandheds-fortællinger om PPL i krise, hvilket kommer til udtryk i svage begreber og nostalgi-fortællinger. Formuleringer om at PPL var 'samfundsorienteret' og 'kritisk' forblev, men kæmpede med at finde en diskursiv holdeplads efter Marxismen blev skrevet ud af PPL's dominerende historiefortælling. Efter universitetsmarxismen var bandlyst i de dominerende diskurser om PPL, blev vidensøkonomien og kompetence-diskursen altdominerende i stabiliseringer af formålet med PPL.

Det sidste kapitel i afhandlingen diskuterer indsigterne fra de diskursive læsninger af problemorienteret projektbaseret læring (PPL). Det diskuteres, hvorvidt PPL er en universitetspædagogik, og hvordan den i så fald kunne se ud. Med baggrund i pædagogisk-filosofiske perspektiver peger kapitlet på, at PPL har brug for at gen-introducere og åbent diskutere dens forskellige pædagogiske aspekter og deres sammenhæng. Dette gælder særligt lærerens rolle, uddannelsernes indhold og hvilke pædagogiske mål, der ses som efterstræbelsesværdige fra et individuelt, fælles, pædagogisk og (globalt) samfundsmæssigt perspektiv. Desuden kræver en reformulering af PPL en seriøs forholden til 'universitetet' som idé og institution hinsides lukkede dikotomier om 'nyt' og 'traditionelt'. Analysen

viser, at en neo-Humboldtsk forståelse af universitetet som et fællesskab rettet mod 'studium', der er værdifuldt i sig selv, kunne være et frugtbart perspektiv. Afhandlingens genealogisk-diskursive analyse åbner PPL's pædagogiske formål op, og muliggør fremtidige re-konstruktioner af PPL som en *universitetspædagogik*, der er sit navn værdigt.